

РІШЕННЯ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада Ізмаїльського державного гуманітарного університету Міністерства освіти і науки України, м. Ізмаїл, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка на підставі прилюдного захисту дисертації «Формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом у навчальних центрах Державної прикордонної служби України» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки 22 липня 2022 року.

Перегняк Ігор Володимирович, 01.07.1984 року народження, громадянин України, освіта повна, вища. У 2005 р. закінчив Національну академію Державної прикордонної служби України за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр права, офіцер військового управління тактичного рівня за спеціальністю «Право»; у 2008 році – Міжрегіональну академію управління персоналом за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, спеціальність «Правознавство», кваліфікація «юрист»; у 2013 році – Міжрегіональну академію управління персоналом за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр, спеціальність «Управління навчальним закладом», кваліфікація «керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)»; у 2020 році – Ізмаїльський державний гуманітарний університет за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр, спеціальність «Середня освіта», професійна кваліфікація «магістр освіти з мови і літератури. Викладач англійської мови і світової літератури. Учитель англійської мови і світової літератури».

З 2016 по 2020 рік навчався в аспірантурі кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету (заочна форма навчання).

З 2011 р. по теперішній час проходить військову службу в Ізмаїльському прикордонному загоні. Військове звання підполковник. Учасник бойових дій.

Дисертацію виконано на кафедрі загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету Міністерства освіти і науки України, м. Ізмаїл.

Науковий керівник: **Кічук Ярослав Валерійович**, доктор педагогічних наук, професор, ректор Ізмаїльського державного гуманітарного університету Міністерства освіти і науки України, м. Ізмаїл.

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статей у фахових виданнях України в галузі педагогіки, 2 статті – у періодичних зарубіжних наукових виданнях, 1 стаття в науковому виданні, що індексується в міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, 5 публікацій – у матеріалах Міжнародних і Всеукраїнських наукових конференцій, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Перегняк І.В. Досвід і перспективи застосування ІКТ для професійної підготовки фахівців прикордонної служби України в Навчальному центрі морської охорони. Електронне наукове фахове видання *«Інформаційні технології і засоби навчання»*. 2021. №3. Том 83. С. 60–78.

2. Перегняк І.В. Досвід використання електронного тренажера з адміністративно-юрисдикційної діяльності як педагогічного інструменту підвищення рівня правової компетентності військовослужбовців прикордонного відомства України. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2021. Nov. P. 33–35.

3. Perehniak I. International law enforcement educational space as a content of parameters of legal training of Ukrainian border guards. *The scientific heritage*. (Budapest, Hungary). 2020. №47. Vol. 3. P. 35–38.

4. Перегняк І.В. Євроінтеграційний вектор оптимізації професійної підготовки військовослужбовців Державної прикордонної служби України. Збірник наукових праць *«Педагогічний альманах» КЗВО «Херсонська академія неперервної освіти»*. 2018. Випуск 37. С. 180–185.

5. Перегняк І.В. Критеріальний підхід до формування правової компетентності у військовослужбовців за контрактом. Щомісячний науково-педагогічний журнал *«Молодь і ринок» Дрогобицького державного педагогічного університету*. 2019. Випуск 4 (171). С. 138–144.

6. Перегняк І.В. Методична система формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом. Збірник наукових праць *«Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету»*. Серія *«Педагогічні науки»*. 2019. Випуск 42. С. 119–125.

7. Перегняк І.В. Педагогічні умови конструктивного формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом. Збірник наукових праць *«Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету»*. Серія *«Педагогічні науки»*. 2019. Випуск 45. С. 116–122.

8. Перегняк І.В. Розвиток у військовослужбовців Державної прикордонної служби України позитивно-активного ставлення до самовдосконалення правової компетентності. *Збірник наукових праць Національної академії*

Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2018. №3 (14). С. 444–455.

9. Перегняк І.В. Формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом Державної прикордонної служби України». Збірник наукових праць «Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету». Серія «Педагогічні науки». 2017. Випуск 36. С. 186–190.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. **Рашидов Сейфулла Фейзуллайович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету, без зауважень.

2. **Біла Олена Олександрівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету, надала позитивний відгук із зауваженнями рекомендаційного характеру:

1. З огляду на нагальні практичні потреби професійної підготовки варто було б розмежувати такі поняття, як «правова компетентність» та «правова компетентність військовослужбовців за контрактом у навчальних центрах Державної прикордонної служби України».

2. Пропозиції здобувача щодо результатів професійно-орієнтованої моделі формування компетентності військовослужбовців за контрактом, висловлені в тексті роботи на с. 127, варто було б систематизувати у вигляді структурно-логічної діаграми сформованості правової компетентності військовослужбовців за контрактом ДПСУ з огляду на позитивну динаміку.

Зазначені нами міркування та побажання не завадили загальному позитивному сприйняттю даної дисертації та мають характер рекомендацій. Представлена дисертаційна робота є самостійним завершеним дослідженням, сформульовані у ній положення, результати та висновки становлять наукову і практичну цінність.

3. **Ягупов Василь Васильович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського:

1. Нам видається доцільним, зважаючи на актуальність проблеми формування правової компетентності у військовослужбовців за контрактом ДПСУ в контексті євроінтеграції та курсу України в НАТО, більш докладно

описати шляхи впровадження зарубіжної досвіду підготовки прикордонників. Напевно, доцільно було б присвятити окремий підрозділ у першому розділі дисертації розкриттю зарубіжного досвіду. Вважаємо, що дисертація виграла б, якби цей аспект відобразити у порівнянні країн Європи, Америки та Азії.

2. Ми поділяємо в цілому ідею дисертанта, що методичну систему формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом слід розуміти як комплексне утворення з відповідними складовими – цілями підготовки, організаційними формами та змістом, методами та засобами формування. Натомість нам видається, що не завадило б акцентувати увагу на інтернет-ресурсах щодо навчально-методичного забезпечення та методичного супроводу досліджуваного процесу.

3. При розробленні змістового наповнення методики організації дослідного експерименту, яке подано на с. 162–181, дисертанту доцільно було б представити деякі інноваційні методичні прийоми та наукові підходи, наприклад, контекстний, до освітнього процесу з метою вияву своєрідності творчої індивідуальності кожного військовослужбовця за контрактом.

4. Здобувачеві слід було б більш повно представити освітні програми, за якими здійснюється підготовка майбутніх військовослужбовців за контрактом ДПСУ в Кінологічному навчальному центрі у м. Великі Мости і Навчальному центрі морської охорони у м. Ізмаїл, що дало б можливість фахівцям, за необхідності, її використовувати у практичній роботі. Бажано було б їх представити за спеціальностями в додатку до дисертації.

5. Дисертантом недостатньо коректно сформульовано педагогічна умова – забезпечення інформаційно-розвивального освітнього середовища через комплексне використання дидактичних ресурсів інформаційно-комунікаційних технологій. Виникає проблемне запитання – забезпечення чим або яке забезпечення?

Дані зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом наукової роботи. Наукова новизна та практичне значення мають суттєве значення для педагогічної науки. Так, про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення свідчить актуальність обраної теми, чіткість і послідовність викладеного наукового матеріалу, обґрунтованість основних наукових висновків і положень.

4. Блощинський Ігор Григорович, доктор педагогічних наук, професор, начальник кафедри іноземних мов Національної академії державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького:

1. Розкриваючи практичне значення одержаних результатів (с. 26 тексту дисертації) автор вказує, на створення навчально-методичного забезпечення

(елективні курси «Правоохоронна діяльність (моряк)» та «Правоохоронна діяльність (кінолог)», що інтегрували в низку інших дисциплін). Ці педагогічні інструменти запроваджено в навчальному процесі під час викладання курсу «Правова підготовка» у Навчальному центрі Морської охорони та Кінологічному навчальному центрі. Однак, навчально-методичне забезпечення дисциплін включає не тільки вищезазначене, а й відповідні методичні та дидактичні матеріали (методичні розробки з конкретних видів занять, зразки дидактичного матеріалу), інформаційні матеріали (презентації, відео-уроки, електронні підручники для самостійної роботи, що забезпечують інформаційно-пошукову та тренувальну навчальну діяльність), а також передбачає відповідний поточний і підсумковий контроль знань, про що варто було б подати більш детально.

2. Вивчення стану проблеми формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом ДПСУ дозволило автору виявити низку суперечностей, що негативно впливають на якість її формування. З огляду на це потребує пояснення, чи вдалося автору розв'язати ці суперечності під час дослідно-експериментальної роботи, оскільки у висновках автор на цьому аспекті уваги не акцентує.

3. У другому підрозділі першого розділу представлено особливості фахової діяльності та особистісно-професійні вимоги до військовослужбовців за контрактом ДПСУ (с. 48) дисертаційного дослідження. Однак, у завданнях дослідження та науковій новизні одержаних результатів цей аспект не знайшов свого відображення. Вважаємо недоречним виносити у зміст розділу окремим підрозділом те, чого немає у «Завданнях дослідження» та «Науковій новизні одержаних результатів».

4. У другому розділі (с. 145–146, табл 2.4) представлено чотири рівні сформованості правової компетентності військовослужбовців за контрактом (високий, достатній, базовий, допустимий). На нашу думку, потрібно було представити їх більш докладну характеристику. Також не завадило б у висновках акцентувати на цьому більшу увагу.

5. З рисунку 2.2 дисертаційного дослідження (стор. 126) залишається не зрозумілим, чому педагогічні умови формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом ДПСУ відносяться тільки до процесуального блоку, а не охоплюють всю модель. Слід розглядати умови окремо від моделі, оскільки так сформульовано третє завдання дослідження.

6. Висновки до третього завдання дисертації нам здаються дещо стислими, дисертація тільки виграла б від їх розширеного подання та конкретизації зробленого відповідно до цього завдання дисертаційного дослідження.

У цілому, дисертаційна робота Перегняка Ігоря Володимировича безсумнівно є самостійною і цілком завершеною працею; характеризується актуальністю, науковою новизною, практичною значущістю; містить значні наукові доробки, нові, раніше незахищені наукові положення й обґрунтовані висновки. Висловлені зауваження та побажання носять, в основному, дискусійний характер, а тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

5. Галушак Ірина Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»:

1. У дослідженні повноцінно відтворено педагогічні умови формування правової компетентності у військовослужбовців за контрактом. Уважаємо, що робота значно виграла б, якби десь в одному місці на робочих сторінках дисертації (до прикладу в контексті розроблених посадових інструкцій морського та кінологічного профілю або тренажерів з адміністративно-юрисдикційної діяльності) все ж було виокремлено, а що саме визнано педагогічно доцільним і дотичним для військовослужбовців у цілому (а не лише тих, хто за контрактом). Такий ракурс, на наше переконання, додав би дисертації ознак конструктивності.

2. Розроблена (у контексті четвертого завдання дослідження) модель процесу формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом названа в роботі «професійно орієнтованою», хоча по суті є особистісно-професійно орієнтованою. Вважаємо вмотивованим, якби дисертант додав переконливу аргументацію у цьому плані, де результатом розцінюється позитивна динаміка сформованості правової компетентності військовослужбовців за контрактом (див. рис. 2.2, с. 127).

3. Не завадив би, як нам видається, більш розгорнутий коментар щодо окресленої у другому підрозділі першого розділу такої авторської позиції (цитую): «збільшилася психологічна ціна» професійної діяльності військовослужбовців за контрактом» (с. 61), адже окреслений аспект нині, за реалій широкомасштабної війни РФ на теренах нашої держави, набуває особливого загострення.

4. Нам імпонує наскрізний характер наукової позиції дисертанта відносно збільшення ваги міжнародних проєктів у розвитку правової компетентності військовослужбовців за контрактом ДПСУ. Про це, зокрема, зазначено в контексті пілотного проєкту «Молоде обличчя кордону у третьому підрозділі першого розділу дисертаційної роботи. Натомість у дисертації бракує обґрунтування відносно доцільних міжнародних проєктів, котрі враховували і проблематику складного динамічного безпекового середовища довкола

України. 5. Як і будь-яке наукове дослідження, що має характер живого пошуку, дисертаційна робота здобувача не позбавлена й поодиноких стильових (с. 31; с. 69), технічних (с. 21) огріхів; текст першого підрозділу першого розділу дещо переобтяжений зайвою інформацією відносно етапності розгортання ідей компетентнісного підходу.

Водночас, висловлені зауваження й побажання не зменшують науковий рівень дисертаційної роботи, яка є суттєвим внеском у формуванні правової компетентності військовослужбовців за контрактом у навчальних центрах Державної прикордонної служби України.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження **Пережняка Ігоря Володимировича** на тему **«Формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом у навчальних центрах Державної прикордонної служби України»** є самостійною та ґрунтовною науковою працею, в якій подано комплексне дослідження педагогічних умов формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом у навчальних центрах Державної прикордонної служби України. Вагомим є те, що здобувачем спроектовано професійно орієнтовану модель формування правової компетентності військовослужбовців за контрактом, яка спрямована на оволодіння сукупністю загальних теоретичних знань і практичних навичок у галузі права. Зміст, форми і методи формування правової компетентності у військовослужбовців за контрактом, передбачені обґрунтованими у дослідженні педагогічними умовами, втілено в практику роботи навчальних центрів ДПСУ; створено спеціальні електронні тренажери для виконання окремих операцій з адміністративно-юрисдикційної діяльності, розроблені елективні курси «Правоохоронна діяльність (моряк)» та «Правоохоронна діяльність (кінолог)», які успішно впроваджено в освітньому процесі під час викладання курсу «Правова підготовка» у Навчальному центрі Морської охорони та Кінологічному навчальному центрі.

При написанні дисертаційної роботи автором дотримано принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів провадження науково-дослідницької діяльності. Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів дослідження забезпечуються застосуванням дисертантом теоретичних, емпіричних та експериментальних методів. Отримані результати розширюють, узагальнюють і доповнюють теоретичні та методичні аспекти дослідження в галузі правової педагогіки.

Результати дослідження пропонуємо використовувати в науковій сфері для подальших досліджень проблем професійної підготовки

військовослужбовців за контрактом у Державній прикордонній службі України; в освітньому процесі – у навчальних центрах, при підготовці й перепідготовці персоналу ДПСУ в системі курсів підвищення кваліфікації, при створенні програм, методичних посібників і рекомендацій для офіцерів, які працюють із військовослужбовцями за контрактом. За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор, **Перегняк Ігор Володимирович**, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

«За» _ 5 _ членів ради.

Результати відкритого голосування:

«Проти» _ 0 _ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Ізмаїльського державного гуманітарного університету Міністерства освіти і науки України, м. Ізмаїл, присуджує **Перегняку Ігорю Володимировичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова спеціалізованої
вченої ради

С.Ф. Рашидов

проф. Рашидов С.Ф.

Відомо
засвідчую:
начальник БК

